

Vana rehielamu uue alguse ootel

Elo Lutsepp Eesti vabaõhmuuseumist tutvustab Uue-Uustalu rehema ja eripära.

Mis seisus oli hoone, kui projekt algas? 1892. aastal ehitatud maja on sama pere käes juba neljandat põlve. Samas pole hoonet aasta ringi enam 1980. lõpust alates kasutatud.

Uurimistööde alguses olid nii korsten kui ka reheahi juba lahti võetud. Reheahju renoveerimiseks oli Eesti Vabaõhmuuseumi maa-arhitektuuri keskus just selles talus korraldanud mitu koolitust.

Kaks suve tagasi sai tagakambri seintel harjutatud ka savikrohviga viimistlemist roomatil.

Millise lähteülesande püstitasite? Ülesanne oli uurida sisekliimat aasta läbi. Seejuures mõeldeti õhupidavust, niiskust ja temperatuuri. Saadud tulemuste analüüsile tuginedes tuli pakkuda välja konkreetsele hoonele sobivad re-

noveerimislahendused ja küttestrateegiad.

Miks valiti just see hoone, mis teeb ta eriliseks/tüüpiliseks? See maja on Põhja-Eestile (ja mitte ainult) tüüpiline rehema ja, mis on rajatud 19. sajandi lõpukümnendil – vanuselises valimis kõige rohkem esindatud majade gruppi kuuluv.

Hoones endas pole seni ümberehitusi tehtud ja küttekoldedki (reheahi ja pliit) on säilinud.

Nagu paljude sellel ajal ehitatud rehema ja puhul on hoone saanud laudvoodri ja mis ehk olulisemgi – hoone ehitati kohe korstnaga. Viimane oli aga muutunud tuleohutlikuks ja tuli asendada.

Kuna pererahval on soov hoone originaalilähedasena säilitada, kuid aasta ringi seda kasutada, tuleb mõelda soojustamisvõimalustele, küttekahade korrastamisele ja uute lisamisele.

Ä Tasub teada **Kolme maa ühendatud jõud**

HELTH – Kesk-Läänemere programmi INTERREG IVA kuuluv projekt, mille teema on tervislik ja energiasäästlik elukeskkond ajaloolistes elumajades. Partnerid: Eesti Vabaõhmuuseum, Aalto Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool ja Gotlandi Ülikool ja Harjumaa Muuseum.

KOLM AASTAT kestva projekti partnereid on Eestist, Soomest ja Rootsist, kus ehituspärandid on küll paljuski erinevad, kuid vastu tuleb seista samasuguste kliimaoludele ja nendest tulenevatele probleemidele. Eestis keskendutakse traditsioonilistele rehielamutele, Soomes puitsõrestikhoonetele ja Gotlandil uuritakse paekivist maamajade käekäiku.

PROJEKT TEGELEB elamutega, mis ehitatud enne 1940. aastat. Elutempo ja -viisid on aastatega muutunud ning ühes sellega see, kuidas hooneid koetakse ning milliseid materjale renoveerimisel kasutatakse. Hooned on jagatud kolme kategooriasse: pidevalt koetavad, hooajaliselt koetavad ja kütmata. Iga tüübi sisekliima on kasutusest lähtuvalt erinev ja vajab omamoodi lähenemist.

UURINGUTE ABIL tehakse kindlaks maamajade sisekliimat mõjutavad tingimused ja põhiprobleemid, et leida mooduseid, kuidas hoone sisekliimat paremaks muuta.

TEADMISTE JAGAMISEKS korraldatakse maajomanikele ja spetsialistidele teabepäevi ja koolitusi ning antakse välja trükiseid.

VAADE hoovi poolt: pikk rehielamu, kus säilinud nii maakividest kui ka laudvoodriga kaetud osa.